

OBSAH

CHOV SKOTU (Ing. Libuše Březinová)

Význam chovu skotu	3
O původu skotu	4
Plemena skotu	5
1. Podle znaků kranilogických:	
A. Skupina skotu krátkorohého	6
B. Skupina skotu praturfho	6
C. Skupina skotu čelnatého	6
D. Skupina skotu krátkohlavého	7
E. Skupina skotu bezrohého	7
2. Podle stupně prošlechtění:	
A. Plemena primitivní	7
B. Plemena zušlechtěná	8
C. Plemena ušlechtilá	8
3. Podle převládající užitkovosti:	
A. Plemena mléčná	8
B. Plemena žírná	8
C. Plemena s vícestrannou užitkovostí	8
4. Podle geografického rozšíření hlavní užitkovosti:	
A. Plemena stepní	9
B. Plemena nížinná	9
C. Plemena horská	9
Plemena skotu v zemích s vyspělým chovem hovězího dobytka	
Plemena skotu v Holandsku:	
Černostrakatý skot holandský	10
Černostrakatý skot groningenký	11
Rýnsko-isselský skot	11
Plemena skotu v Dánsku:	
Červený skot dánský	12
Černostrakatý skot jutský	13
Skot jerseyký a shorthorn	13
Plemena skotu ve Švýcarsku:	
Simenský skot	14
Freiburský skot	14
Švycký skot	15
Eringský skot	15
Plemena skotu v Německu:	
Nížinná plemena skotu:	
1: Černostrakatá plemena	16
Východofríský skot	16
Jeverský skot	16
Wessermaršský či oldenburský skot	16
Východopruský skot	17
2: Červenostřakatá plemena	17
Breitenburský skot	17
Angelský skot	17

Horská plemena skotu:	
1. Strakatý skot původu švýcarského	18
2. Šedohnědý skot	18
3. Původní horská plemena	18
Plemena skotu v Rakousku:	
1. Plemena šedohnědá	19
Montafonský skot	19
Tyrolský skot	20
2. Plemena plavá	20
Murbodenský a muřický skot	20
3. Plemena strakatá	20
Pincgavský skot	20
Zillerský skot	20
4. Švýcarský strakatý skot v Rakousku	21
Dolnoinnský skot	21
Východoštyrský skot	21
Plemena skotu v Anglii:	
Plemena dojná	21
Ayrshirský skot	21
Jerseyský skot	21
Guernseyský skot	22
Kerryský skot	22
Plemena žírná	22
Shorthornský skot	22
Gallowayský skot	23
Aberdeenský skot	23
Herefordský skot	23
Plemena s kombinovanou užitkovostí	24
Leicesterský skot (long-horns)	24
Plemena skotu v SSSR:	
Plemena skotu mléčného	25
Cholmogorský skot	25
Tagilský skot	25
Jaroslavský skot	26
Červený stepní skot	26
Bělohavý ukrajinský skot	27
Červený gorbatovský skot	27
Istobenský skot	27
Jurinský skot	28
Sibiřský skot	28
Kavkazský skot	28
Holandský skot (friský)	29
Plemena skotu žírného	29
Astrachánský skot	29
Shorthornský skot	29
Herefordský skot	29
Aberdeenský-anguský skot	29
Plemena jatečno-mléčná	30
Kostromský skot	30
Červený tambovský skot	31
Šedý ukrajinský skot	31
Bestuževský skot	31

Rakouská plemena	460
Pincgavská koza	460
Ostatní význačnější plemena	461
Sovětská plemena	461
Krymská koza	461
Severoruská koza	461
Gorkovská koza	461
Azerbejdžanská koza	461
Kirgizská koza	461
Donská koza	461
Mingrelská koza	462
Kašmířská koza	462
Angorská koza	463
Švýcarská plemena	463
Appenzelská koza	463
Walliská koza	463
Německá plemena	463
Duryňská koza	463
Zvelebování chovu koz	463
Plemenitba koz	465
Výběr plemenných zvířat	466
Říje a připouštění	467
Březost kozy	467
Porod kozy	468
Odechov kůzlat	469
Značkování kůzlat	470
Kastrace kozlíků	470
Výživa a krmení koz	471
Všeobecné zásady	471
Druhy zkrmované píce	471
Krmení dojcích koz	474
Krmení březích koz	474
Přikrmování kůzlat	474
Krmení kůzlat	475
Krmení kozlů	475
Ošetřování koz	475
Dojení koz	476
Mléko a maso	477
Kontrola užitkovosti koz	478
Tetování koz	480
Ustájení koz	481
Plemenná stáda koz na JZD a ČSSS	482

Švycký skot	32
Simenský skot	32
Plemena skotu v Polsku:	
Černostrakatý skot nížinný	32
Polské červinky	32
Plemena skotu v Maďarsku:	
Stepní skot	32
Bonyhádský skot	33
Simenský skot	33
Plemena skotu v Bulharsku:	
Iskerský skot	34
Hnědý alpský skot	34
Simenský skot	34
Červeno-sadovský skot	34
Primitivní domácí plemeno	34
Plemena a chov skotu v Československé republice:	
České země	35
Opočenské mourky	36
Kravařský skot	37
České červinky	37
Jihočeské žlutky	39
Chebské červinky	40
Hřbínecký skot	41
Bernskohanácký skot	41
Červenostrakatý skot	43
Slovensko	46
Červený skot karpatský	46
Šedohnědý skot karpatský	46
Stepní skot	47
Simenský skot	47
Pincgavský skot	47
PLEMENÁŘSKÁ PRÁCE	
Výběr plemenných zvířat	50
Výběr plemeniků	51
Výběr plemenic	52
Výběr mladého chovného skotu	53
Volba rodičovských párů	53
Liniová plemenitba	54
Hodnocení skotu (bonitace)	55
Hodnocení jednotlivých zvířat	55
I. Stanovení užitečnosti	55
II. Stanovení živé váhy	55
III. Hodnocení zevnějšku, typu a konstituce	55
IV. Vyšetření zdravotního stavu	56
V. Zařazování do tříd	56
A. Hodnocení krav	56
B. Hodnocení býků	60
C. Hodnocení mladého skotu	63
Bonitace a opatření v plemenných stádech	65
I. Organizace a pracovní postup bonitace skotu	65
II. Vlastní bonitace	66
III. Opatření na základě bonitace stáda	67

Zjišťování užítkovosti skotu	67
Kontrola zvelebování chovu	68
Kontrola zvyšování užítkovosti	68
Propočet mezidobí	69
Kontrola dědičnosti	71
Technika plemenitby skotu	75
Použití skotu k plemenitbě	75
Připouštění	76
Inseminace skotu	79
Technika odebírání semene	80
Posuzování spermatu	81
a) Metody makroskopické	81
b) Metody mikroskopické	82
c) Metody biologické	83
d) Metody biochemické	84
Technika uchovávání spermatu	85
Technika vlastní inseminace	86
Březost	87
Ošetřování březích krav	89
Příznaky blížícího se porodu a příprava k porodu	90
Porod	91
Ošetření matky a telete po porodu	92
Nepřítelny při porodu	95
Neplodnost	99
Odchov telat a mladého skotu	100
Mlezivo — první potrava mláďat	100
Odchov telat ssáním	101
Odchov telat napájením	102
Vzdušný odchov telat	105
Navykání na jadrná a objemná krmiva	109
Napájení kyselým mlékem	110
Používání senného odvaru (čaje)	111
Zkrmování jadrných směsí	112
Zkrmování šťavnatých krmiv	112
Napájení vodou	115
Odchov po půl roce stáří	115
Preventivní opatření k zajištění zdraví telat a mladého skotu	117
Plán a kontrola růstu	120
Odchov a krmení po 1 roce stáří	123
Pastva mladého dobytka	124
KRMENÍ SKOTU	
Krmení dojnic	128
Krmení dojnic s normální mléčnou produkcí	129
Období zimního krmení	130
Období letního krmení	133
Krmení vysokobřezích krav	135
Krmení krav bezprostředně před otelením a po otelení	136
Krmení při rozdojování krav	137
Krmení dojnic s rekordní produkcí	138
Pastva dospělého skotu	139
Pastevní technika	140

Krmení plemenných býků	143
Výkrm skotu	146
Význam výkrmu	146
Výkrm telat	148
Výkrm mladého skotu	149
Rychložír mladého skotu	150
Běžný výkrm mladého skotu	152
Výkrm dospělého skotu	153
Výkrm vyrazených dojníc	154
Krmení tažných volů	154

OŠETŘOVÁNÍ SKOTU

Čištění zvířat a podestýlání	157
Ošetřování a úprava paznehtů	160
Péče o rohy	164
Pohyb zvířat	164
Zacházení se zvířaty	165
Ustájení	166
Stáje	167
Kravín	167
Přípravna krmiv a mléčnice	170
Porodnice	171
Profylaktorium	171
Teletník	171
Stáje pro mladý skot — odchovny	172
Výběhy a pastviny	172
Pastevní výběh	172
Oplocení výběhu a pastvin	173

VÝROBA MLÉKA

Mléko a jeho složení	175
Látky chemicky dokazatelné	175
1. Tuky	175
2. Látky dusíkaté	176
3. Glycidy (sacharidy)	177
4. Nerostné látky	178
5. Látky plynné	178
Látky biologicky dokazatelné	179
Enzymy	179
Enzymy mléčné	179
Enzymy mikrobiální	179
Protilátky	180
Vitamíny	180
Mikroorganismy v mléce	181
Bakterie	181
Kvasinky	185
Plísně	185
Choroboplodné mikroorganismy v mléce	186
Vady mléka	188
Změny barvy	188
Změny chuti	188
Změny vůně	189

Změny viskosity	189
Jedovaté látky v mléce	190
Druhy mlék	190
Mlezivo (kolostrum)	191
Vlivy působící na jakost a množství mléka	193
Rozdojování krav	198
Dojení	199
Náradí k dojení	199
Technika dojení	200
Příprava vemene k dojení	200
Vlastní dojení	202
Dodojování	203
Metoda Malininové	205
Strojní dojení	206
Popis dojícího stroje	207
Princip strojního dojení	209
Technika strojního dojení	211
Dojící automaty	216
Ošetřování mléka po nadojení	216
Čištění mléka	217
Chlazení mléka	219
Větrání mléka	221
Čištění mléčných nádob	221
Sběr mléka	222
Doprava mléka do mlékárny	224
Příjem mléka v mlékárně	225
Placení mléka	226
Výroba zdravotně nezávadného mléka	227
 CHOV PRASAT (Ing. Josef Klečka)	
Význam chovu prasat	230
Původ prasat	230
Chov prasat v Anglii	232
Chov prasat v Německu	235
Chov prasat v Dánsku	238
Chov prasat ve Švédsku a Norsku	239
Chov prasat v Rakousku	239
Chov prasat ve Švýcarsku	239
Chov prasat v SSSR	239
Chov prasat v Polsku	243
Chov prasat v Bulharsku	243
Chov prasat v Jugoslávii	244
Chov prasat v Maďarsku	244
Chov prasat v Rumunsku	244
Chov prasat v zemích mimoevropských	245
Chov prasat v Československu	246
Plemenitba prasat	249
Vlastní plemenitba	250
Zjištění březivosti	252
Porod	252
Kontrola užitkovosti	254
Plemenná stáda prasat a jejich organizace	257
Plemenné knihy pro prasata	257

Ošetřování, krmení a odchov	258
Ošetřování a krmení kanců	258
Ošetřování a krmení chovných jalových prasnic	260
Ošetřování a krmení březích prasnic	262
Krmení prasnic po porodu a prasnic kojících	265
Ošetřování, krmení a odchov selat a odstávčat	268
Výkrm prasat masných polosádelných a sádelných	277
Výkrm šunkových prasat	278
Výkrm baconů	288
Výkrm výsekových prasat	289
Výkrm polosádelných prasat	289
Sádelný výkrm	289
Velkovýkrmny	292
Ustájení chovných prasat a prasat na žír	294
Pastva prasat	298
 CHOV KONÍ (Ing. Josef Klečka)	
Význam chovu koní	301
Původ koně	301
Důležitá plemena koní v chovatelsky vyspělých zemích, zejména v SSSR a plemena ovlivňující naše chovy	303
Základní plemena koní	303
Arabský kůň	303
Anglický plnokrevník	304
Chov koní v Anglii	308
Anglický plnokrevník	308
Hunter	308
Norfolkský kůň	308
Hackney	308
Clevelandský hnědák	308
Yorkshirský bělouš	308
Suffolk	309
Clydesdal	309
Shire	309
Chov koní ve Francii	309
Anglonormanský kůň	309
Percheron	309
Boulogneský kůň	310
Bretoňský kůň	310
Chov koní v Holandsku	310
Holandský kůň	310
Chov koní v Dánsku	310
Dánský kůň	310
Chov koní v SSSR	310
Achaltekinský kůň	311
Donský kůň	311
Buděnovský kůň	312
Těřský kůň	313
Střelecký kůň	313
Kustanajský kůň	313
Orlovský klusák	314
Vladimírský kůň	316
Chov koní v Maďarsku	318
Jukr	318

Chov koní v Německu	319
Oldenburský kůň	319
Východofríský kůň	320
Hannoverský kůň	320
Holštýnský kůň	321
Rýnsko-belgický kůň	321
Chov koní v jižní Evropě	321
Lipický kůň	321
Chov koní na poloostrově balkánském	323
Chov koní v alpských zemích	323
Chov koní v Polsku	323
Trakhenský kůň	324
Chov koní v severských zemích	324
Chov koní v zemích mimoevropských	325
Mongolský kůň	325
Berberský kůň	326
Severoamerický klusák	326
Bushmanský kůň	326
Chov koní v Československu	326
Ústavy pro chov koní a plemena koní v Československu	329
Kladrubský kůň	329
Plemenitba koní	343
Březost klisen	345
Porod u klisny	346
Péče o hříbě a matku po porodu	347
Odchov	348
Krmení hospodářských koní	351
Krmení tažných koní	354
Krmení chovných koní	357
Význam pastvy pro plemenný chov koní	358
Ošetřování koní	360
Podkovářství	362
Zacházení s koňmi	366
Postroje	367
Sedla	369
Zapřahání koní	369
Zaučování mladých koní v tahu	370
Zkoušky výkonnosti	371
Označování plemenných koní	372
Plemenné knihy pro koně	372
Zlozvyky koní	373
Koupě koní	375
Prodej koní	376
Právní vady při koupi koně	377
Řízení chovatelské práce v chovu koní	377
Ustájení koní	377
 CHOV OVCÍ (Ing. Jan Bureš)	
Význam chovu ovcí	379
Zoologická charakteristika	380
Původ ovcí	380
Muflon evropský	381
Muflon asijský	382
Kruhorohá ovce	382
Argali	383

Ovčí vlna	383
Plemena ovčí — přehled	387
Vývoj chovu ovčí u nás	387
Plemena dnes u nás chovaná	391
Žírná merinka	391
Stavropolská merinka	391
Žírná černohubka	392
Valaška	392
Cigája	394
Východofrišká ovce	395
Württemberská ovce	395
Ovce cheviot	396
Texelská ovce	396
Karakulská ovce	397
Význačná plemena v cizích zemích	397
I. Plemena, která se uplatnila i u nás	397
Plemena ovčí s pravou vlnou	397
Merinky	398
Černohubky	398
Plemena ovčí s vlnou smíšenou	399
Domácí ovce středoevropská	400
Čáповá ovce	400
Plemena ovčí s vlnou pesíkatou	400
Leicesterská ovce	400
II. Ostatní význačná cizí plemena	401
Plemena ovčí v SSSR	401
Karakulská ovce	401
Romanovská ovce	401
Kulundinská ovce	402
Gruzínská ovce	402
Askanijská merinka	403
Kazachská merinka	403
Azerbejdžanská merinka	403
Kavkazská merinka	403
Altajská merinka	404
Saradžinská ovce	405
Kujbyševská ovce	405
Zvelebování chovu ovčí	406
Hodnocení plemenných ovčí	406
Hodnocení rouna	407
Hodnocení zevnějšku	407
Hodnocení užitkovosti	407
Výsledná klasifikační třída	407
Hodnocení jehňat	408
Současné zvelebovací akce	408
Kontrola zvyšování užitkovosti ovčí	409
Značkování ovčí	411
Tetování bahníc	411
Tetování jehňat	411
Plemenitba ovčí	412
Rayonování plemen	412
Výběr plemenných zvířat	413
Způsoby plemenitby	415

Pohlavní a tělesná dospělost	416
Ríje, připouštění, inseminace	416
Připouštění bahnic	417
Inseminace	418
Péče o plemenné berany	418
Připouštěcí plán	419
Březost ovcí	420
Plodnost ovcí	421
Bahnění a odchov jehňat	421
Značení jehňat	424
Kleštění beránek	425
Kupírování jehňat	426
Výživa ovcí	426
Všeobecné zásady	426
Zimní krmení	427
Letní výživa	428
Pastva ovcí	429
Krmení bahnic	432
Krmení jehňat	433
Krmení chovných roček	434
Výkrm skopců	436
Krmení beranů	436
Ošetřování ovcí	438
Ošetřovatelské desatero	439
Stříž ovcí	439
Desatero stříhačů ovcí	441
Dojení ovcí	441
Brakování ovcí	442
Ustájení ovcí	443
Ověín	444
Porážení ovcí	446
Ověácký pes	446
 CHOV KOZ (Ing. Jan Bureš)	
Význam chovu koz	452
Zoologická charakteristika	453
Původ koz domácí	453
Bezoarová koza	453
Markhur	454
Koza šrouborohá	454
Fosilní divoká koza evropská	454
Vývoj chovu koz u nás	455
Plemena koz u nás	456
Původní česká koza	456
Bílá česká koza	456
Hnědá česká koza	456
Plemena koz v zemích chovatelsky vyspělých	458
Plemena, která se uplatnila i u nás	458
Švýcarská plemena	458
Sánská koza	458
Toggenburská koza	458
Hnědá kamzičí koza	459
Německá plemena	459
Bílá německá koza	459
Hnědá německá koza	460